

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal

Migratie

Directie Migratiebeleid
Toezicht, Regulier en
Nationaliteit

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum

20 oktober 2022

Ons kenmerk

4270868

nota

Beslisnota Beleidsreactie rapport "Grip houden op
publieke belangen"

1. Aanleiding

In juli 2021 presenteerde de voorheen genaamde Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACZV) het rapport *Grip op publieke belangen*. Via deze nota wordt uw instemming gevraagd met de aanbieding aan de Tweede Kamer (TK) van het rapport en een bijbehorende beleidsreactie. Deze beleidsreactie is helaas met aanzienlijke vertraging tot stand gekomen en wordt met welgemeende excuses aan de TK voorgelegd.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met aanbieding aan de Tweede Kamer van het rapport en de beleidsreactie.

3. Kernpunten

Het rapport van de ACVZ biedt een aantal suggesties voor het aanpassen van en toezicht houden op privatisering binnen het migratiebeleid op basis van drie casussen: de start-up verblijfsregeling, vervoerdersverplichtingen en inburgering(sonderwijs). Het onderzoek is verricht op basis van de kerncriteria borging en monitoring van publieke belangen, toezicht en rechtsbescherming. Op de aanbevelingen is in de beleidsreactie per casus ingegaan. Ook is een relatie gelegd met de actuele discussie over aandacht voor de menselijke maat in het werk van uitvoeringsorganisaties en goed bestuur. Bij privatisering is er inderdaad niet altijd voldoende oog voor de borging van belangen, toezicht en rechtsbescherming. N.a.v. onder meer de 'Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag' (POK) en de 'Werkagenda voor de Uitvoering' (WaU) is de noodzaak om dit expliciet mee te nemen verder onderstreept in de beleidsreactie.

4. Toelichting

In april 2018 is de ACVZ gevraagd advies uit te brengen over de rol van private actoren in het migratiedomein door de toenmalige Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, de heer Harbers. De ACVZ is gevraagd te adviseren over de rol van private actoren in het migratiedomein. Samenwerking met niet-statelijke actoren wordt steeds belangrijker in de migratieketen en voor DG Migratie was het relevant om zicht te krijgen op de knelpunten bij en mogelijkheden van publiek-private samenwerking. Het doel was vooral om praktische (juridisch, financieel etc.) handvatten aangereikt te krijgen. Om de interne samenwerking en draagvlak te vergroten, is besloten om de ACVZ eerst een verkenning te laten maken en op basis hiervan samen de precieze reikwijdte te bepalen. De centrale vraag is daarbij voor de ACVZ geweest, hoe en met welke gevolgen privatisering plaatsvindt in het migratiebeleid. Hierbinnen richtten de onderzoekers zich met

name op de gevolgen van privatisering van voorheen overheidstaken. De drie casussen zijn geanalyseerd aan de hand van drie door de ACVZ gekozen kerncriteria: 1) Het borgen van publieke belangen 2) Het realiseren van adequaat toezicht om het gewenste resultaat te kunnen verzekeren en 3) het garanderen van rechtsbescherming. Volgens de ACVZ blijkt dat de overheid bij het proces en de uitvoering van privatisering binnen het migratiebeleid op deze structurele punten tekortschiet.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Toezicht, Regulier en
Nationaliteit

Datum
20 oktober 2022

Ons kenmerk
1

Inburgeringsonderwijs

De ACVZ concludeert dat de overheid tekort is geschoten bij het plannen, inrichten en scheppen van kaders voor het inburgeringsonderwijs. Publieke waarden zijn hierdoor niet afdoende geïdentificeerd en gewaarborgd, met als gevolg onder andere concurrentievervalsing en malafide aanbieders. Het gebrek aan toezicht op de kwaliteit van het inburgeringsonderwijs heeft er ook voor gezorgd dat de effectiviteit van de inburgering niet kan worden geborgd. Daarnaast komt volgens de ACVZ ook de rechtsbescherming voor inburgeraars in het geding door complexiteit van civiele en bestuursrechtelijke rechtsverhoudingen.

Reactie:

In het nieuwe inburgeringsstelsel dat op 1 januari 2022 in werking is getreden zijn de aanbevelingen van de ACVZ op hoofdlijnen terug te vinden. In dit stelsel hebben de gemeenten de regie over de uitvoering van het inburgeringsproces. Als onderdeel van deze regierol kopen zij inburgeringscursussen in voor inburgeringsplichtige migranten. Met deze regierol van gemeenten wordt de controle op taalscholen versterkt. Het toezicht op de kwaliteit van het inburgeringsonderwijs wordt, net zoals in het vorige inburgeringsstelsel, uitgeoefend door middel van een keurmerkconstructie. Dit keurmerk wordt beheerd door de stichting Blik op Werk. Wat betreft de recente ontwikkelingen met betrekking tot dit keurmerk wordt verwezen naar de brief van de minister van SZW van 14 april jl. en de eerdergenoemde brief inzake de uitvoering inburgering (respectievelijk TK, 2020-2021, 32 824, nr. 365 en TK, 2020-2021, 32 824, nr. 360).

De startup-regeling

De ACVZ constateert dat de overheid de publieke belangen bij de startup-regeling niet expliciet heeft benoemd en geoperationaliseerd, waardoor geen borging mogelijk is. Omdat de overheid weinig zicht heeft op de selectie van startup-ondernemingen door begeleiders, is het toepassen van het begunstigend beleid volledig aan de private partijen overgelaten. Dit leidt tot een situatie waar de startup-ondernemer voor het krijgen van een positieve verklaring afhankelijk is van de begeleider en daarnaast weinig effectieve middelen heeft om een negatief oordeel van de begeleider te betwisten.

Reactie:

Het bovenstaand advies en de aanbevelingen van de ACVZ worden meegenomen in de evaluatie¹ en in de gesprekken met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), gelet op hun rol bij het selecteren van de begeleiders in het toelatingsproces, hierbij

¹ ACVZ, Voorbij de opstartfase.

betrokken. De evaluatie van de start-up regeling voorzien van een kabinetsreactie wordt in dit najaar de Tweede Kamer gedeeld.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Toezicht, Regulier en
Nationaliteit

Vervoerdersverplichtingen

De ACVZ beargumenteert dat op grond van de geldende regelgeving en praktijk vervoerders (luchtvaartmaatschappijen of rederijen die van buiten het Schengen gebied passagiers naar een Nederlandse (lucht)haven vervoeren) niet blijken bij te dragen aan de naleving van de internationale rechtsorde. Niet of onjuist gedocumenteerde passagiers die asielmotieven aanvoeren kunnen door vervoerders worden geweigerd. Er bestaat geen verplichting voor vervoerders om die beslissing voor te leggen aan de IND. Uit het onderzoek bleek dat de focus van het toezicht door de vervoerders eenzijdig op het borgen van de nationale veiligheid en openbare orde ligt en dat de overheid geen zicht heeft op vreemdelingen die toegang tot het Schengen gebied wordt geweigerd. Op basis hiervan concludeert de Adviesraad dat de rechtsbescherming van vreemdelingen daarmee in het geding komt. Ook vindt de ACVZ dat vervoerders verplicht moeten worden contact op te nemen met de IND indien passagiers aangeven bescherming nodig te hebben.

Datum
20 oktober 2022

Ons kenmerk
1

Reactie:

Over het ACVZ-onderzoek naar de vervoerdersverplichtingen is op 17 april 2020 (TK, 2019-2020, aanhangsel, nr. 2486) in antwoord op Kamervragen aangegeven dat het een misvatting is dat vreemdelingen gefaciliteerd dienen te worden in een reis naar Nederland, of een ander Europese lidstaat, zonder dat aan de voorwaarden is voldaan die door de Europese wet- en regelgeving aan de toegang zijn gesteld. Daarnaast gaat het vluchtelingenrecht zoals dat internationaal wordt geaccepteerd uit van bescherming tegen een gevaar voor vervolging van personen die zich in de rechtsmacht van de Nederlandse overheid bevinden en niet een verplichting om doormigratie te faciliteren. In de situatie dat de betrokken vreemdeling niet in Nederland verblijft en hier te lande geen aanvraag om internationale bescherming heeft ingediend zou het te ver gaan om Nederland verantwoordelijk te houden voor bescherming tegen eventuele mensenrechtenschendingen begaan in landen van herkomst of een ander derde land. De door de ACVZ benoemde uitleg zou de reikwijdte van de beschermingsaanvragen bovendien op zodanige wijze uitbreiden dat het systeem daarmee onwerkbaar zou worden.

4.1 Politieke context

Over het ACVZ onderzoek naar de vervoerdersverplichtingen zijn in het verleden ook kamervragen beantwoord.

4.2 Financiële overwegingen

Beleidskeuze uitgelegd Onderbouwing doeltreffend, doelmatig en evaluatie (CW 3.1)	
1. Doel	Beleidsreactie op onderzoeksrapport van de Adviesraad Migratie
2. Beleidsinstrument(en)	Per casus (inburgering, start up-regeling en vervoerdersverplichtingen) worden de aanbevelingen meegenomen in het algemeen beleids-

	en afstemmingstraject met betrokken departementen en stakeholders.
3A. Financiële gevolgen voor het Rijk	N.v.t.
3B. Financiële gevolgen voor de maatschappelijke factoren	N.v.t.
4. Nagestreefde doeltreffendheid	Per casus (inburgering, start up-regeling en vervoerdersverplichtingen) worden de aanbevelingen meegenomen in het algemeen beleids- en afstemmingstraject met betrokken departementen en stakeholders.
5. Nagestreefde doelmatigheid	Waarom is het voorgestelde instrumentarium een efficiënte manier om de beoogde presentaties en effecten te bereiken met betrokken departementen en stakeholders.
6. Evaluatieparagraaf	

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Migratiebeleid
Toezicht, Regulier en Nationaliteit

Datum
20 oktober 2022

Ons kenmerk
1

4.3 Juridische overwegingen

N.v.t.

4.4 Krachtenveld

Betrokken departementen zijn de ministeries van EZK en SZW, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en IND.

4.5 Strategie

N.v.t.

4.6 Uitvoering

De aanbevelingen van het onderzoeksrapport worden meegenomen in de reguliere beleids- en afstemmingstrajecten.

4.7 Implementatie

Zie 4.6.

4.8 Communicatie

Het rapport is gepubliceerd op 8 juli 2021 op de website van de Adviesraad Migratie. Er is verder geen externe communicatie voorzien.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

Standaard op te nemen

De persoonsgegevens van ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.